

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน ของสถาบันการแพทย์แผนไทย-จีน กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นการศึกษาเชิงปริมาณโดยวิธีสำรวจซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านวิทยากร ด้านเอกสาร/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณภาพการให้บริการ 2) เพื่อเปรียบเทียบความความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการใช้บริการ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสถาบันการแพทย์ไทย-จีน ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มประชาชน กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 249 คน โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ คือ แบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม F-test สำหรับตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่ม ด้วยวิธี ของ Least Significant Different (LSD) ในกรณีที่ผลวิเคราะห์ F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม ๖ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือช่วงอายุ 10-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 และช่วงอายุ 61-90 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.7 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 24.5 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.7 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.6 ผู้เข้ารับการอบรม ๖ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นแพทย์แผนจีน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมา คือ อาชีพแพทย์แผนไทย คิดเป็นร้อยละ 18.2 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.6 แพทย์แผนปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 8.8 นักศึกษาแพทย์แผนจีน คิดเป็นร้อยละ 6.8 นักศึกษาแพทย์แผนไทย คิดเป็นร้อยละ 6.0 และอาชีพที่เหลือ (ข้าราชการ พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา(ไม่ระบุสาขาที่เรียน) แม่บ้าน/พ่อบ้าน) คิดเป็นร้อยละ 27.7 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน พบว่า มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28

รองลงมา ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านเอกสาร/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ และด้านคุณภาพการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15, 4.00, 3.95 และ 3.81 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันพบว่า ผู้เข้ารับการอบรม ฯ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนผู้เข้ารับการอบรม ฯ ที่มีอายุต่างกันในช่วงอายุระหว่าง 10-30 ปี กับช่วงอายุระหว่าง 31-60 ปี มีผลต่อความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนด้านวิทยากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรม ฯ ยังมีข้อเสนอแนะเรื่องที่ควรได้รับการปรับปรุงในการจัดการอบรมฯ ว่าควรมีการปรับปรุงเรื่องการเตรียมความพร้อมของสถานที่ และอุปกรณ์ฉายภาพ และระบบเสียงให้พร้อมกว่านี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.21 รองลงมาเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ หรือแจ้งเป็นหนังสือ และควรมีเอกสารประกอบการบรรยายให้ครบ มีจำนวนข้อเสนอแนะเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.64 นอกจากนี้เสนอแนะว่าควรเพิ่มเวลาในการจัดการอบรม, ควรมีการจัดหัวข้อและเนื้อหาในการอบรมให้มากขึ้น และอาหารว่างควรมีกาแฟ คิดเป็นร้อยละ 12.82, 5.13 และ 2.56 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเรื่องที่ต้องการให้จัดอบรมครั้งต่อไป พบว่า เรื่องการรักษาด้วยวิธีต่าง ๆ (เช่น การจัดการกระดูก ฟีกลมปราณ คลื่นบำบัด กัวซา ดนตรีบำบัด การนวดกดจุด นวดรักษา นวดผ่อนคลาย ครอบลมปราณ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.37 รองลงมา คือเรื่องการใช้ยาสมุนไพรไทย ตำรับยาจีน และสมุนไพรจีนโดยมีการสาธิตด้วย และเรื่องโภชนาการบำบัด อาหารเป็นยา อาหารเพื่อสุขภาพ มีจำนวนข้อเสนอแนะเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และเรื่องการรักษาด้วยแพทย์แผนไทยผสมผสานกับศาสตร์แผนจีนและแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ, การฝังเข็มและมีฝึกปฏิบัติจริง, การตรวจวินิจฉัยโรค เช่น การตรวจชีพจร และการออกกำลังกายแบบจีน เช่น ชี่กง คิดเป็นร้อยละ 11.76, 9.80, 7.84 และ 3.92 ตามลำดับ